

Міністерство освіти і науки України
Інститут спеціальної педагогіки НАПН України

**НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ ДЛЯ 5-9 (10) КЛАСІВ СПЕЦІАЛЬНИХ
ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДЛЯ ДІТЕЙ СЛІШИХ
ТА ЗІ ЗНИЖЕНИМ ЗОРОМ**

ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ
9-10 клас

**Укладачі: вчителі трудового навчання Котляров Л.М., Соцька І.В.,
канд. пед. наук , старший науковий співробітник Легкий О.М.**

Київ - 2016

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Трудове навчання є складовою єдиної системи спеціального навчання, виховання і розвитку учнів з порушеннями зору, сприяє формуванню предметних, міжпредметних та ключових компетентностей учнів на основі врахування індивідуальних психофізичних можливостей кожної дитини з порушенням зору.

Трудове навчання покликане створювати умови для формування технічно, технологічно освіченої особистості, підготовленої до життя та активної трудової діяльності в умовах сучасного високотехнологічного суспільства, життєво необхідних знань, умінь і навичок ведення домашнього господарства і сімейної економіки, основних компонентів інформаційної культури учнів, забезпеченні умов для їх професійного самовизначення, виробленню в них навичок творчої діяльності, виховання культури праці, здійсненні допрофесійної та професійної підготовки за їх бажанням і з урахуванням індивідуальних можливостей.

Зміст трудового навчання в школі для дітей з порушеннями зору має ті ж самі цілі й завдання, що і в загальноосвітній школі, які реалізуються з урахуванням психофізичних особливостей цієї категорії учнів, корекції недоліків у фізичному і сенсомоторному розвитку та попередження можливих утруднень.

Трудове навчання забезпечує формування технічного світогляду, закріплення на практиці знань про технологічну діяльність, спираючись на закони та закономірності розвитку природи, суспільства, виробництва і людини, створює сприятливі умови для професійного самовизначення учнів, обґрунтованого вибору професії з урахуванням власних здібностей, уподобань і інтересів, сприяє розвитку технічної творчості та конструкторських здібностей, становленню морально-вольових якостей, культури праці.

Структура програми представлена у вигляді таблиці, що включає наступні колонки: 1 – порядковий номер розділу, теми; 2 – орієнтовна кількість годин, що відводиться для вивчення кожної теми; 3 – зміст навчального матеріалу, який поділений на

теми (у кожній темі виділяються підтеми); 4 – навчальні досягнення учнів, що охоплюють знання та уміння, які повинні бути сформовані в учнів на основі вивчення конкретної теми; 5 – спрямованість корекційно-розвивальної роботи, де окреслюються основні напрямки корекційно-розвивальної роботи, яку слід здійснювати на матеріалі теми. Зокрема, охоплюються процеси сенсомоторного розвитку, пізнавальної та мовленнєвої діяльності, виховання особистісних якостей.

Зміст трудового навчання подано у двох напрямках: „Технічна праця” і „Обслуговуюча праця”. Увесь курс програми побудовано таким чином, щоб технічною і обслуговуючою працею були зайняті як хлопчики, так і дівчатка. У кожному класі протягом навчального року чергуються заняття з технічної та обслуговуючої праці. Клас ділять на дві підгрупи: окремо хлопчики і дівчатка. Для дівчаток на технічну працю відведено в кожному з класів по 18 годин на рік, стільки ж часу хлопчики зайняті обслуговуючою працею. Решту часу (52 години) хлопчики зайняті технічною працею, дівчатка – обслуговуючою. Такий розподіл дає можливість ознайомити хлопчиків та дівчаток з елементарними прийомами і навичками технічної та обслуговуючої праці, потрібними їм у житті.

Зміст програми складається з базової та варіативної частин. Навчальний заклад самостійно формує змістове наповнення варіативної частини програми для здійснення практичної діяльності учнів відповідно до їхніх уподобань, навчально-матеріальної бази, виробничого оточення, регіональних художніх промислів.

Згідно наказу МОН України №128 від 20.02.2002 р. поділ на підгрупи при проведенні уроків з трудового навчання у спеціальних загальноосвітніх школах (школах-інтернатах) здійснюється при кількості учнів у класі більше 7. При низькій наповнюваності класу не виключено комплектування змішаних груп (хлопців і дівчат разом). При цьому враховуються психофізичні особливості учнів, їх інтереси та здібності, пов’язані з працею.

Враховуючи диференційований підхід до навчання хлопчиків та дівчаток, а також до навчання учнів з різними захворюваннями та ступенями втрати зору, програмою передбачається можливість вибору вчителем об’єктів праці залежно від

місцевих умов. Добір об'єктів праці здійснюється з урахуванням змісту програми, вікових та індивідуальних особливостей учнів, корекційної вагомості та доцільності виготовлення виробу. При календарно-тематичному плануванні вчитель може, в межах календарного плану, корегувати кількість годин на вивчення тем, а також послідовність їх викладу.

Трудове навчання в кожному класі завершують узагальненими екскурсіями, в процесі яких розв'язують пізнавальні, виховні та профорієнтаційні завдання. Організація праці учнів на основі виробничих замовлень, екскурсії на виробничі підприємства та підприємства Товариства сліпих створюють необхідні умови для активної профорієнтаційної роботи. На екскурсіях відбувається ознайомлення учнів з основними робітничими професіями промислового виробництва, а також сфери обслуговування населення. Все це допоможе випускникам свідомо обрати професію.

Для організації трудового навчання доцільно використовувати і виробничо-навчальну базу промислових підприємств Товариства сліпих, навчальних майстерень та навчально-виробничих комбінатів, орієнтувати школярів на народні художні промисли, що мають тенденцію до розвитку.

Слід ширше використовувати спеціальні технічні засоби, завдяки яким можна використовувати залишковий зір при обробці різних матеріалів ручним та механічним способом; використовувати засоби наочності: рельєфні малюнки, креслення, плакати тощо, у певній системі вводити елементи спеціальної графіки, які передбачають читання і виконання рельєфних малюнків, креслень, схем.

Для проведення занять із технічної праці в школі необхідно надати приміщення з бічним лівостороннім стрічковим освітленням, обладнані сонцезахисними пристроями(підйомно-поворотні жалюзі, штори з бавовняних тканин - попліну, штапельного полотна, репсу). Для навчальних майстерень і лабораторій встановлене мінімальне значення коефіцієнта природного освітлення, що дорівнює 2,5 відсотки. При глибині приміщення майстерні більш ніж як 6 м, обов'язково потрібне

тільки правостороннє підсвічування світильниками, розміщеними не менш як за 2,2 м від стелі. Напрямок основного світлового потоку справа, спереду та позаду від учнів неприпустиме.

Штучне освітлення приміщень навчальних майстерень повинне бути в межах 500 лк горизонтально на рівні 0,8 м від підлоги. Таке саме освітлення передбачене і у вертикальному напрямку.

Для охорони залишкового зору на заняттях з трудового навчання необхідно неухильно дотримуватись рекомендацій офтальмологів, правил особистої гігієни і безпеки праці. Зокрема, перед кожним заняттям інструктувати учнів щодо дотримання правил техніки безпеки, навіть якщо одне і те саме завдання вони виконують протягом кількох занять.

Для шкіл, які не мають земельних наділів, зміст розділу "Технологія вирощування рослин" можна замінити аналогічними видами робіт з вирощування квітів, ландшафтного дизайну, озеленення території.

Практичні роботи пов'язані з приготуванням страв з яєць, молока, м'яса, риби виконуються за погодженням з адміністрацією школи при наявності відповідного забезпечення та санітарно-гігієнічних умов.

Під час трудового навчання, крім урахування санітарно-гігієнічних вимог та можливості виконання того чи іншого трудового процесу, обов'язковою умовою для збереження залишкового зору слід ураховувати ряд протипоказань, що впливають з характеру захворювання очей. Нижче наводяться протипоказання з основних захворювань.

1. Протипоказання з основних захворювань.

Назва захворювання	Характер робіт, протипоказаних для виконання школярами з порушеним зором
Ускладнена висока короткозорість. Відшарування сітківки в стані іноперабельності. Колобома судинної оболонки і сітківки. Помутніння скловидного тіла.	Роботи, пов'язані: з епізодичним підйманням предметів масою більше 3-5 кг (залежно від віку) або систематичним підйманням предметів меншої маси; із застосуванням фізичної сили ривками, зі стрясанням тіла і з нахиленим положенням голови; з постійною (тривалою) напругою зору (розгляданням дрібних деталей).

Атрофія зорових нервів. Захворювання сітківки та судинної оболонки.	Роботи, пов'язані з виділенням парів свинцю, ртуті, сірковуглецю; із складальними операціями, що потребують більшого (більше 30x30 см) поля зору.
Помутніння рогівки.	Роботи, пов'язані з виділенням пилу, водяних парів, хімічних речовин.
Ускладнена трахома.	Роботи, що виконуються на вільному повітрі, пов'язані з дією вітру та пилу.
Глаукома.	Роботи, пов'язані з підніманням важких предметів із значною фізичною напругою з нахиленим положенням голови, зі стрясуванням тіла, з впливом теплового випромінювання; із значною нервово-емоційною напругою.
Афакія (відсутність кришталика).	Роботи, пов'язані із стрясуванням тіла, із застосуванням фізичної сили ривками, із впливом інфрачервоного проміння.

2. Види робіт, до яких забороняється залучати учнів сліпих та з порушенням зору.

1. Роботи, що не відповідають віку і пов'язані з великим фізичним навантаженням: миття підлог, носіння води в тарі місткістю більше 3 літрів, прання білизни вручну або машинами – до 7 класу включно, рубання дров, прання постільної та натільної білизни вручну, вантаження і розвантаження важких предметів, натирання підлог.

2. Робота, небезпечна для життя: очищення від снігу даху та проїзних частин вулиць; ремонт і обслуговування електромережі високої напруги; заготівля льоду на річках та озерах; миття і протирання освітлювальної арматури та віконного скла на будь-якому поверсі; обслуговування котельної, поточна дезінфекція, а також дезінфекція, дегазація, дератизація, інші роботи із застосуванням отрутохімікатів.

3. Роботи, небезпечні в епідеміологічному відношенні: прибирання санвузлів, умивальних кімнат, місць загального користування, прибирання та вивіз нечистот.

ТЕХНІЧНА ПРАЦЯ

Програма «Технічна праця» 9 клас

(70 годин на рік, 2 години на тиждень, з них для хлопців -52 години на рік, для дівчат -18 годин на рік)

№ п/п	К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги щодо рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвиткової роботи
1	1(1)	Вступне заняття		
2	1(1)	Повторення і узагальнення знань, отриманих учнями на уроках трудового навчання у 8 класі. Застосування автоматичних приладів на виробництві і в побуті. Загальні відомості про застосування комп'ютерної техніки у сучасних технологічних процесах.	<p><i>Характеризує</i> перспективи розвитку технологічних процесів на основі автоматизації та комп'ютеризації.</p> <p><i>Наводить приклади</i> застосування автоматичних приладів та комп'ютерної техніки на виробництві та в побуті.</p> <p><i>Дотримується</i> правил внутрішнього розпорядку і безпечної роботи у шкільній майстерні.</p>	Розширення уявлень дітей про сфери трудової діяльності людини, застосування автоматизованих знарядь праці. Активізація пізнавального інтересу до сучасних технологічних процесів виробництва.
3	11(7)	Розділ 1. Технологічні процеси виготовлення виробів із конструкційних матеріалів		
4	1(1)	<p>Тема 1. Об'єкти і методи проектування.</p> <p>Основні напрямки розвитку сучасної техніки. Евристичні перетворення на етапах розвитку техніки. Метод створення образу ідеального об'єкта. Відомості про теорію розв'язання винахідницьких задач у процесі проектування нових виробів.</p>	<p><i>Формулює</i> основні напрямки розвитку сучасної техніки.</p> <p><i>Характеризує</i> сутність застосування теорії розв'язання винахідницьких задач у процесі проектування нових виробів.</p> <p><i>Застосовує</i> метод ідеальності в розробці проекту виробу.</p> <p><i>Пропонує</i> шляхи вдосконалення об'єкта шляхом використання винахідницьких задач.</p>	Розвиток аналітико-синтезуючого мислення та мовлення на основі аналізу евристичних перетворень у процесі розвитку техніки. Розширення уявлень про основні напрямки розвитку та проектування сучасної техніки.

5	2(1)	<p>Тема 2. Види конструкційних матеріалів, їх вибір.</p> <p>Загальні відомості про нові види матеріалів, їх властивості, нові способи отримання матеріалів. Відомості про способи покращення властивостей натуральних матеріалів. Розробка конструкції виробу залежно від його призначення: вибір матеріалу, спосіб з'єднання деталей.</p>	<p><i>Описує</i> нові види матеріалів.</p> <p><i>Пояснює</i> нові способи отримання матеріалів.</p> <p><i>Характеризує</i> способи покращення властивостей натуральних матеріалів.</p> <p><i>Визначає</i> переваги й недоліки цих способів.</p> <p><i>Вміє</i> обирати потрібну розробку конструкції залежно від її призначення: вибір матеріалу, спосіб з'єднання деталей.</p>	<p>Розширення уявлень про нові види матеріалів, способи їх отримання.</p> <p>Розвиток мислення на основі умінь здійснювати класифікацію матеріалів залежно від їх властивостей та призначення.</p>
6	2(1)	<p>Тема 3. Картон та його застосування у промисловості.</p> <p>Призначення картону як матеріалу для виготовлення різної тари. Властивості коробкового матеріалу: товстий і тонкіший порівняно з іншими сортами. Колір коробкового картону. Технологія виготовлення коробок.</p> <p>Розмічання розгортки коробок за шаблонами та з допомогою лінійки. Згинання і склеювання на зрізах.</p>	<p><i>Характеризує</i> картон як конструкційний матеріал, його властивості.</p> <p><i>Пояснює</i> призначення картону як матеріалу для виготовлення промислової тари, технологію виготовлення коробок.</p> <p><i>Визначає</i> властивості коробкового матеріалу.</p> <p><i>Вміє</i> обирати потрібний матеріал для виготовлення коробкової тари.</p> <p><i>Виконує</i> розмітку розгортки коробок за шаблоном, лінійкою, виконує згинання та склеювання на зрізах.</p>	<p>Розвиток мислення, зосередженості, уваги на основі вміння раціонально виконувати послідовність практичних завдань.</p> <p>Розвиток предметно-практичної діяльності, загальнотрудоувих умінь.</p> <p>Розвиток уявлень про робітничі професії картонажної промисловості.</p>
7	2(2)	<p>Тема 4. Промислові вироби з текстильних матеріалів.</p> <p>Конструювання виробів з текстильних матеріалів (картон, папір, тасьма, нитки, тканина) та інструменти для їх виготовлення (голка, ножиці, лінійка, клей). Оздоблення текстильних виробів: аплікація, вишивка, бахрама тощо. Технологія та прийоми виготовлення текстильних виробів: розмітка, вирізування, склеювання, зшивання, наклеювання, вишивання.</p>	<p><i>Характеризує</i> текстильні матеріали як конструкційні.</p> <p><i>Називає</i> види текстильних матеріалів.</p> <p><i>Наводить приклади</i> застосування текстильних матеріалів у промислових výroбах.</p> <p><i>Визначає</i> інструменти, які використовуються для виготовлення виробів з текстильних матеріалів.</p> <p><i>Має уявлення</i> про технологію виготовлення текстильних виробів.</p>	<p>Збагачення уявлень про використання текстильних матеріалів в побуті. Розвиток мислення на основі умінь здійснювати класифікацію предметів діяльності (матеріали, інструменти, способи роботи).</p> <p>Розвиток уявлень про робітничі професії легкої промисловості (текстильна, швейна).</p>

8	2(1)	<p>Тема 5. Технології виготовлення виробів з пластмас.</p> <p>Пластмаса - основний матеріал для сучасних галузей виробництва. Основні властивості пластмаси: твердість, пластичність, електро- та водостійкість. Технології конструювання та виготовлення виробів з пластмас. Пластмаса як конструкційний матеріал.</p>	<p><i>Характеризує</i> властивості пластмаси.</p> <p><i>Наводить приклади</i> застосування пластмас у промислових виробках.</p> <p><i>Має уявлення</i> про технологію виготовлення виробів з пластмас.</p> <p><i>Наводить приклади</i> застосування пластмас у електричних приладах, інструментах та пристроях.</p>	<p>Уточнення та розширення уявлень про застосування пластмас у промислових виробках.</p> <p>Розвиток аналітичного мислення в процесі обстеження предметів, що містять конструкційні матеріали з пластмас.</p>
9	2(1)	<p>Тема 6. Вироби із застосуванням металів.</p> <p>Метали - основні матеріали для машинобудівельних галузей виробництва. Метали та сплави. Вироби із сталі та кольорових металів. Основні властивості металів: твердість, міцність, пружність, пластичність, крихкість, електропровідність, колір. Кольорові метали та їх застосування у електротехнічній промисловості.</p>	<p><i>Пояснює</i> властивості різних металів.</p> <p><i>Характеризує</i> метали та їх застосування в різних галузях машинобудівної та електротехнічної промисловості.</p> <p><i>Наводить приклади</i> застосування металів у промислових виробках, побутових пристроях.</p> <p><i>Характеризує</i> метали та сплави як конструкційний матеріал.</p> <p><i>Називає</i> основні метали та сплави електротехнічної промисловості, їх властивості та призначення.</p>	<p>Розширення та уточнення уявлень про механічні та інші властивості металів, призначення та основні сфери застосування у промисловості.</p> <p>Розвиток аналітичного мислення, обстежувальної та предметно-практичної діяльності.</p>
10	4	Розділ 2. Елементи машинознавства		
11	4	<p>Тема 1. Технологічна машина.</p> <p>Фрезерний верстат як технологічна машина. Призначення, будова та принцип дії шкільного горизонтально-фрезерного верстата. Прийоми керування шкільним настільним горизонтально-фрезерним верстатом. Технологічні пристрої до верстата. Правила безпеки праці. Подібність та відмінність верстатного обладнання шкільної майстерні.</p>	<p><i>Характеризує</i> фрезерний верстат як технологічну машину.</p> <p><i>Розпізнає</i> складові частини фрезерного верстата.</p> <p><i>Визначає</i> типові деталі, рухомі і нерухомі з'єднання, види передач у кінематичній схемі фрезерного верстата.</p> <p><i>Пояснює</i> правила безпеки праці під час роботи з механізованими знаряддями праці.</p>	<p>Розвиток наочно-логічного мислення на основі аналізу роботи механізмів передавання і перетворення рухів.</p> <p>Розширення уявлень про способи виготовлення виробів призматичної форми, застосування механізованих знарядь праці, професію фрезерувальника.</p>
12	8(4)	Розділ 3. Електромонтажні роботи		

13	4(2)	<p>Тема 1. Вимірювальні та контрольні прилади.</p> <p>Принципи дії і будова контрольно-вимірювальних приладів (неоновий пробник, амперметр, вольтметр). Системи вимірювальних приладів. Авометр. Лічильник електроенергії. Правила безпеки при електричних вимірюваннях. Перша допомога при ураженні електричним струмом. Перевірка наявності напруги за допомогою пробника. Вимірювання струму і напруги в колах постійного та змінного струму. Вимірювання опору авометром.</p>	<p><i>Розпізнає</i> види контрольно-вимірювальних приладів.</p> <p><i>Пояснює</i> роботу приладів.</p> <p><i>Дотримується</i> правил безпечної роботи.</p> <p><i>Виконує</i> вимірювання за допомогою приладів напруги, сили струму, опору в електричному колі.</p> <p><i>Пояснює</i>, як надати першу допомогу при ураженні електричним струмом.</p>	<p>Розвиток мовлення на основі збагачення словника назвами трудових дій та об'єктів.</p> <p>Формування стійких понять про необхідність дотримання вимог безпеки під час виконання робіт з електричним струмом, про способи першої допомоги при ураженні електричним струмом.</p>
14	4(2)	<p>Тема 2. Побутові електронагрівальні прилади, їх призначення.</p> <p>Ознайомлення з побутовими електронагрівальними приладами. Вивчення їх конструкцій. Правила безпечного користування електронагрівальними приладами. Поняття про напругу. Паспортні дані побутових електроприладів (робоча напруга, потужність, номінальна сила струму, ККД).</p>	<p><i>Наводить приклади</i> паспортних даних нагрівальних приладів.</p> <p><i>Застосовує</i> електромонтажні інструменти при монтажі праски.</p> <p><i>Порівнює</i> конструкції різних нагрівальних приладів.</p> <p><i>Дотримується</i> правил безпечної праці під час виконання робіт.</p>	<p>Удосконалення способів орієнтувальних та планувальних дій.</p> <p>Розвиток зосередженості, уваги, безпечного поведіння з приладами.</p> <p>Збагачення активного словника назвами інструментів, пристроїв та матеріалів.</p>
15	10(6)	Розділ 4. Побутова практика		
16	4(2)	<p>Тема 1. Виготовлення зошитів для брайлівського письма.</p> <p>Правила роботи з брайлівським папером. Основні властивості брайлівського паперу. Інструменти та приладдя для виготовлення брайлівських зошитів.</p>	<p><i>Порівнює</i> брайлівський папір та звичайний.</p> <p><i>Характеризує</i> основні властивості брайлівського паперу.</p> <p><i>Володіє</i> прийомами виготовлення брайлівських зошитів.</p> <p><i>Дотримується</i> правил безпечної праці під час виконання робіт.</p>	<p>Розвиток наочно-дійового мислення, предметно-практичної діяльності на основі умінь користуватись зразками, схемами для здійснення самоконтролю.</p>

17	4(2)	<p>Тема 2. Ремонт книжок, підручників.</p> <p>Загальне уявлення про історію книгодрукарства. Основні частини книги. Матеріали, що застосовуються для виготовлення книжок. Правила користування книгами. Прийоми обробки цупкого паперу та картону. Нескладний ремонт книг: ліквідація розривів книжних сторінок; закріплення сторінок книги, що випали; склеювання обкладинки книги. Вибір заготовки з урахуванням властивостей та розмірів виробу. Економна розмітка заготовок. З'єднання деталей склеюванням. Різання ножицями по контуру. Складання та згинання заготовок. Виявлення невідповідності форми та розмірів деталей виробу відповідно заданого. Правила безпечної праці під час виконання робіт.</p>	<p><i>Знає</i> основні частини книги; правила користування підручниками, книгами.</p> <p><i>Володіє</i> прийомами обробки цупкого паперу та картону.</p> <p><i>Обирає</i> заготовки з урахуванням властивостей та розмірів виробу.</p> <p><i>Вміє</i> з'єднувати деталі склеюванням.</p> <p><i>Вміє</i> різати ножицями по контуру, складає та згинає заготовки.</p> <p><i>Виявляє</i> невідповідності форми та розмірів деталей виробу відповідно заданого.</p> <p><i>Дотримується</i> правил внутрішнього розпорядку і безпечної роботи у шкільній майстерні.</p>	<p>Розвиток уявлень дітей про технологічні процеси виготовлення книжок.</p> <p>Конкретизація уявлень про типові техніки по догляду за книгою, матеріали, їх використання.</p> <p>Розвиток мовлення на основі збагачення словника назвами трудових дій та об'єктів.</p> <p>Удосконалення дотикового сприймання, дрібної моторики, аналізуючого обстеження, координації рухів пальців обох рук.</p> <p>Розвиток самоорганізації, навичок самоконтролю, стимулювання самостійної практичної діяльності.</p>
18	2(2)	<p>Тема 3. Прибирання шкільної ділянки, закріпленої за класом.</p> <p>Інструменти та приладдя для прибирання та обробітку шкільної ділянки. Естетична і захисна роль рослин. Озеленення території.</p>	<p><i>Розуміє</i> естетичну і захисну роль рослин, значення озеленення території.</p> <p><i>Користується</i> інструментами для прибирання та обробітку шкільної ділянки.</p> <p><i>Дотримується</i> правил безпечної праці під час виконання робіт.</p>	<p>Виховання бережливого ставлення до живої природи, доброзичливості, навичок взаємодії, дисциплінованості, культурного спілкування.</p>
19	16	Варіативна частина (для хлопців)		
20	2	Екскурсії на виробництво(для хлопців)		

Програма «Технічна праця» 10 клас

(70 годин на рік, 2 години на тиждень, з них для хлопців -52 години на рік, для дівчат -18 годин на рік)

№ п/п	К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги щодо рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвиткової роботи
1	1(1)	Вступне заняття		
2	1(1)	Повторення і узагальнення знань, отриманих учнями на уроках трудового навчання у 9 класі. Відомості про основні базові технології: механічні, хімічні, біологічні, енергетичні, інформаційні. Повторення правил внутрішнього розпорядку і правил безпечної роботи у шкільній майстерні. Ознайомлення зі змістом програми для 10 класу.	<i>Характеризує</i> основні базові технології: механічні, хімічні, біологічні, енергетичні, інформаційні. <i>Наводить приклади</i> базових технологій. <i>Дотримується</i> правил внутрішнього розпорядку і безпечної роботи у шкільній майстерні.	Розширення уявлень дітей про сфери трудової діяльності людини. Активізація пізнавального інтересу до базових технологій виробництва. Виховання навичок безпечного поведіння з обладнанням майстерні, дисциплінованості.
3	9(5)	Розділ 1. Технологічні процеси виготовлення виробів із конструкційних матеріалів		
4	3(3)	Тема 1. Створення виробів з деревини та поділочних матеріалів. Технологічні та декоративні якості деревини. Розмаїття поділочних матеріалів. Залежність області застосування матеріалів від їх якостей. Вибір матеріалу для виготовлення виробу з урахуванням основних технологічних та декоративних властивостей, мінімізація відходів. Візуальний та інструментальний контроль якості виробу. Виявлення дефектів та їх усунення. Дотримання правил безпеки праці.	<i>Знає:</i> технологічні та декоративні якості деревини, розмаїття поділочних матеріалів. <i>Вміє:</i> обирати матеріал для виготовлення виробу з урахуванням основних технологічних та декоративних властивостей, мінімізація відходів. <i>Здійснює:</i> візуальний та інструментальний контроль якості виробу. <i>Виявляє:</i> дефекти та усуває їх. <i>Дотримується:</i> правил внутрішнього розпорядку і правил безпечної роботи у шкільній майстерні.	Удосконалення способів орієнтувальних та планувальних дій. Розвиток дрібної моторики, аналізуючого обстеження, процесів пізнавальної діяльності, координації рухів. Конкретизація уявлень про типові інструменти та ручні знаряддя праці. Застосування безпечних прийомів роботи з інструментами.

5	2	<p>Тема 2. Виготовлення виробів із плоскісних деталей.</p> <p>Виготовлення виробів із плоскісних деталей за технологічною картою. Вибір матеріалу для виготовлення виробу з урахуванням основних технологічних та декоративних властивостей, мінімізація відходів. Візуальний та інструментальний контроль якості виробу. Виявлення дефектів та їх усунення. Дотримання правил безпеки праці.</p>	<p><i>Визначає:</i> послідовність виготовлення виробів із плоскісних деталей.</p> <p><i>Вміє:</i> обирати матеріал для виготовлення виробу з урахуванням основних технологічних та декоративних властивостей, мінімізація відходів.</p> <p><i>Здійснює:</i> візуальний та інструментальний контроль якості виробу.</p> <p><i>Виявляє:</i> дефекти та усуває їх.</p> <p><i>Дотримується:</i> правил внутрішнього розпорядку і правил безпечної роботи у шкільній майстерні.</p>	<p>Удосконалення умінь користуватись технологічною картою для планування послідовності виготовлення виробу.</p> <p>Розширення уявлень про декоративні властивості деревини та її застосування, способи виготовлення виробів.</p> <p>Застосування безпечних прийомів роботи.</p>
6	2	<p>Тема 3. Виготовлення плоских деталей (виробів) з криволінійним контуром.</p> <p>Призначення та будова лобзика (загальні поняття). Пристрій для випилювання лобзиком. Прийоми та послідовність обробки деталей з криволінійним контуром за допомогою лобзика а урахуванням можливості використання залишкового зору, за шаблоном. Економне розмічання матеріалів. Прийоми художнього випилювання, лакування. Правила безпеки праці.</p>	<p><i>Має уявлення</i> про призначення та будову пристрою для випилювання, лобзика.</p> <p><i>Пояснює</i> послідовність обробки деталей з криволінійним контуром за допомогою лобзика.</p> <p><i>Володіє</i> безпечними прийомами обробки деталей за допомогою лобзика.</p> <p><i>Характеризує</i> види оздоблення виробів, лакування.</p> <p><i>Володіє</i> безпечними прийомами роботи з інструментами, випилювання та оздоблення виробів.</p>	<p>Конкретизація уявлень про типові інструменти та ручні знаряддя праці, їх використання у сучасних технологічних процесах у побуті й на виробництві.</p> <p>Розвиток наочно-дійового мислення, координації рухів, кінестетичного сприймання, самоконтролю рухів та м'язового навантаження.</p> <p>Застосування безпечних прийомів роботи.</p>
7	2(2)	<p>Тема 4. Виготовлення виробів із комплексних матеріалів.</p> <p>Комплексні матеріали. Способи виготовлення виробів із комплексних матеріалів. Основні операції виготовлення виробів із комплексних матеріалів. Організація робочого місця. Контроль якості. Правила безпечної праці.</p>	<p><i>Характеризує:</i> комплексні матеріали.</p> <p><i>Знає:</i> способи виготовлення виробів із комплексних матеріалів.</p> <p><i>Виявляє:</i> дефекти та усуває їх.</p> <p><i>Дотримується:</i> правил внутрішнього розпорядку і правил безпечної роботи у шкільній майстерні.</p>	<p>Збагачення активного словника назвами інструментів, пристроїв та матеріалів.</p> <p>Розвиток наочно-дійового мислення, предметно-практичної діяльності, дрібної моторики, процесів пізнавальної діяльності, координації рухів.</p>

8	2(2)	Розділ 2. Елементи машинознавства		
9	2(2)	<p>Тема 1. Електрифіковані знаряддя праці.</p> <p>Загальна будова електричного приводу. Правила безпечної роботи під час користування електрифікованими знаряддями праці. Використання електрифікованих пристроїв у побуті (пилосос, міксер, кавомолка, соковижималка). Вивчення паспортних даних. Демонтажні та складальні роботи. Виявлення простих неполадок.</p>	<p><i>Пояснює</i> будову і принцип дії електродвигуна.</p> <p><i>Називає</i> складові частини електродвигуна.</p> <p><i>Наводить приклади</i> застосування електродвигунів у побутових приладах.</p> <p><i>Порівнює</i> різні електродвигуни за їх паспортними даними.</p> <p><i>Виконує</i> прості ремонтні роботи.</p> <p><i>Дотримується</i> правил безпеки праці під час виконання робіт.</p>	<p>Розвиток процесів мислення та мовлення на основі аналізу принципу роботи механізмів перетворення рухів у побутових приладах.</p> <p>Розвиток уявлень дітей про механізми та конструкцію побутових електричних приладів з електродвигунами.</p>
10	4(4)	Розділ 3. Електромонтажні роботи		
11	2(2)	<p>Тема 1. Конструкції і матеріали нагрівальних елементів.</p> <p>Вивчення конструкцій і матеріалів нагрівальних елементів. Правила безпечного користування електронагрівальними приладами. Вивчення будови електроплитки, електрокаміна, електропраски, електропаяльника. Ознайомлення з паспортними даними. Ремонт контактних з'єднань. Демонтаж та складальні роботи.</p>	<p><i>Аналізує</i> конструкції різних нагрівальних елементів.</p> <p><i>Пояснює</i> особливості будови побутових нагрівальних приладів.</p> <p><i>Наводить приклади</i> паспортних даних нагрівальних приладів.</p> <p><i>Порівнює</i> конструкції різних нагрівальних приладів.</p> <p><i>Виконує</i> демонтаж та монтаж приладів.</p> <p><i>Дотримується</i> правил внутрішнього розпорядку і безпечної роботи у шкільній майстерні.</p>	<p>Удосконалення уявлень дітей про нерозгалужене електричне коло, елементи та їх призначення, умовні позначення на схемах.</p> <p>Розвиток мислення, зосередженості, уваги на основі формування вміння виконувати ремонтні роботи, демонтаж електронагрівальних приладів.</p>
12	2(2)	<p>Тема 2. Елементи автоматики.</p> <p>Поняття про автоматичні системи. Захист, контроль і регулювання за допомогою автоматичних пристроїв (на прикладі терморегулятора праски). Типи датчиків, виконуючих та індикаторних пристроїв.</p>	<p><i>Має уявлення</i> про автоматичні системи та їх роль у захисті, контролі і регулюванні роботи пристроїв.</p> <p><i>Розпізнає і пояснює</i> будову і принцип роботи терморегулятора праски.</p> <p><i>Наводить приклади</i> датчиків, виконуючих та індикаторних пристроїв.</p>	<p>Розвиток уявлень про автоматичні системи захисту пристроїв, їх роль для забезпечення безпеки життєдіяльності людини.</p> <p>Розвиток наочно-логічного мислення, предметно-практичної діяльності.</p>

13	8	Розділ 4. Ручна обробка металів		
14	1	<p>Тема 1. Метали та сплави. Властивості металів.</p> <p>Метали та сплави, їх механічні властивості. Види термообробки. Основні способи зміни властивостей металів та сплавів. Основні способи обробки металів. Професії, пов'язані зі створенням виробів із металів.</p>	<p><i>Характеризує</i> метали та сплави, їх механічні властивості.</p> <p><i>Описує</i> види термообробки.</p> <p><i>Порівнює</i> основні способи зміни властивостей металів та сплавів.</p> <p><i>Знає</i> професії, пов'язані зі створенням виробів із металів.</p>	<p>Розвиток уявлень та мовлення на основі аналізу властивостей різних видів металів та сплавів, та їх застосування.</p> <p>Розвиток уявлень про професії металургійної промисловості.</p>
15	1	<p>Тема 2. Виготовлення виробів із сортового прокату.</p> <p>Види сортового прокату. Призначення ручних інструментів та приладів для виготовлення виробів та деталей: штангенциркуль, кернер, слюсарна ножівка, зубило. Основні технологічні операції виготовлення виробів та деталей із сортового прокату та особливості їх виконання: правка, розмітка, різання ножівкою, рубка зубилом тощо. Правила безпечної праці.</p>	<p><i>Називає:</i> види сортового прокату.</p> <p><i>Характеризує:</i> основні технологічні операції виготовлення виробів та деталей із сортового прокату.</p> <p><i>Вміє:</i> підбирати заготовки для виготовлення виробу з урахуванням форми деталей та мінімізації відходів.</p> <p><i>Вміє:</i> організувати робоче місце.</p> <p><i>Визначає:</i> послідовність виготовлення деталей та виробу.</p> <p><i>Дотримується:</i> правил безпечної роботи.</p>	<p>Конкретизація уявлень про типові інструменти та ручні знаряддя праці, їх використання у сучасних технологічних процесах у побуті й на виробництві.</p> <p>Розвиток наочно-дійового мислення, координації рухів, кінестетичного сприймання, самоконтролю рухів та м'язового навантаження.</p> <p>Застосування безпечних прийомів роботи.</p>

16	2	<p>Тема 3. Виготовлення виробів із сортового прокату. Різання металу.</p> <p>Визначення видів сортового прокату. Підбір заготовок для виготовлення виробів з урахуванням форми деталей та мінімізації відходів. Читання креслення деталі. Визначення послідовності виготовлення деталей та зборки виробу за кресленням. Організація робочого місця. Правка заготовки, визначення базової поверхні заготовки, розмітка заготовки з використанням штангенциркуля, різання заготовок. Різання заготовок слюсарною ножівкою. Візуальний та інструментальний контроль якості виробу. Виявлення дефектів та їх усунення. Дотримання правил безпеки праці.</p>	<p><i>Уміє</i> визначати види сортового прокату.</p> <p><i>Вміє</i> читати креслення деталі.</p> <p><i>Визначає</i> послідовність виготовлення деталей та зборки виробу за кресленням.</p> <p><i>Організовує</i> робоче місце.</p> <p><i>Визначає</i> базову поверхню заготовки, розмітку заготовки з використанням штангенциркуля.</p> <p><i>Володіє</i> прийомами різання заготовок слюсарною ножівкою.</p> <p><i>Здійснює</i> візуальний та інструментальний контроль якості виробу.</p> <p><i>Виявляє</i> дефекти виробу та знає, як їх усунути.</p> <p><i>Дотримується</i> правил внутрішнього розпорядку і безпечної роботи у шкільній майстерні.</p>	<p>Конкретизація уявлень про типові інструменти та ручні знаряддя праці, їх використання у сучасних технологічних процесах, у побуті й на виробництві.</p> <p>Розвиток вміння аналізувати об'єкти праці та визначати послідовність їх виготовлення.</p> <p>Розвиток умінь користуватись зразками, схемами для здійснення самоконтролю.</p> <p>Застосування безпечних прийомів роботи з інструментами.</p>
17	2	<p>Тема 4. Нарізування метричної різьби.</p> <p>Ручні інструменти та прилади для нарізання різьби на стрижнях та в отворах, їх будова та призначення. Метрична різьба. Основні технологічні операції виготовлення різьби на стрижнях та отворах.</p>	<p><i>Знає</i> основні технологічні операції виготовлення різьби на стрижнях та отворах.</p> <p><i>Володіє</i> ручними інструментами та приладами для нарізання різьби на стрижнях та в отворах.</p> <p><i>Дотримується</i> правил безпечної роботи.</p>	<p>Розвиток уявлень про механічні властивості металів, ручні та механізовані знаряддя праці.</p> <p>Розвиток наочно-дійового мислення, предметно-практичної діяльності.</p>

18	2	<p>Тема 5. Виготовлення виробів із пруткового матеріалу.</p> <p>Визначення видів пруткового матеріалу. Вибір заготовок для виготовлення виробів з урахуванням форми деталі та мінімізації відходів. Організація робочого місця. Виготовлення виробів із пруткового матеріалу за кресленням. Візуальний та інструментальний контроль якості виробу. Виявлення дефектів та їх усунення. Дотримання правил безпеки праці.</p>	<p><i>Визначає</i> послідовність виготовлення деталей.</p> <p><i>Організовує</i> робоче місце.</p> <p><i>Володіє</i> прийомами виготовлення виробів із пруткового матеріалу.</p> <p><i>Здійснює</i> візуальний та інструментальний контроль якості виробу.</p> <p><i>Виявляє</i> дефекти виробу та знає, як їх усунути.</p> <p><i>Дотримується</i> правил внутрішнього розпорядку і безпечної роботи у шкільній майстерні.</p>	<p>Розвиток наочно-дійового мислення, вміння аналізувати об'єкти праці та визначати послідовність їх виготовлення.</p> <p>Розвиток предметно-практичної діяльності, умінь користуватись зразками, кресленням для здійснення самоконтролю.</p> <p>Вдосконалення рухової сфери, координації рухів.</p>
19	10(6)	Розділ 5. Побутова практика		
20	4	<p>Тема 1. Ремонт меблів.</p> <p>Характеристика підготовчих робіт по ремонту меблів. Способи формоутворення деталей виробів. Характеристика відповідних інструментів та пристроїв. Вибір матеріалів з урахуванням їх властивостей. Правила безпечної праці під час виконання робіт.</p>	<p><i>Характеризує</i> підготовчі роботи по ремонту меблів.</p> <p><i>Знає</i> способи формоутворення деталей виробів.</p> <p><i>Володіє</i> відповідними інструментами та пристроями.</p> <p><i>Вміє</i> обирати матеріали з урахуванням їх властивостей.</p> <p><i>Дотримується</i> правил безпечної роботи.</p>	<p>Конкретизація уявлень про типові інструменти, матеріали та ручні знаряддя праці.</p> <p>Удосконалення способів орієнтувальних та планувальних дій.</p> <p>Застосування безпечних прийомів роботи з інструментами.</p>

21	4(4)	<p>Тема 2. Декоративне оформлення предметів побуту та житла.</p> <p>Розмаїття матеріалів та області їх застосування. Природні та штучні матеріали. Традиції і характерні особливості культури та побуту українського народу. Вибір матеріалів за їх властивостями. Підготовка матеріалів до роботи. Бережливе використання та економне витрачання матеріалів. Декоративне оформлення виробу аплікацією, прорізним орнаментом, фарбуванням. Декоративні композиції. Правила безпечної праці під час виконання робіт.</p>	<p><i>Описує</i> розмаїття матеріалів та області їх застосування.</p> <p><i>Характеризує</i> природні та штучні матеріали.</p> <p><i>Знає</i> традиції і характерні особливості культури та побуту українського народу.</p> <p><i>Вміє</i> добирати матеріали за їх властивостями.</p> <p><i>Вміє</i> підготувати матеріали до роботи, синтезує декоративне оформлення виробу аплікацією, прорізним орнаментом, фарбуванням.</p> <p><i>Дотримується</i> правил внутрішнього розпорядку і безпечної роботи у шкільній майстерні.</p>	<p>Розвиток мовлення на основі збагачення словника назвами трудових дій та об'єктів.</p> <p>Розвиток естетичного сприймання, мовлення.</p> <p>Вдосконалення навичок культури спілкування, доброзичливості, навичок взаємодії.</p> <p>Розвиток наочно-образного мислення при доборі декоративного оформлення приміщень.</p> <p>Виховання акуратності та наполегливості.</p>
22	2(2)	<p>Тема 3. Прибирання пришкільної території.</p> <p>Правила прибирання пришкільної території. Охорона довкілля. Інструменти та приладдя для прибирання закріпленої шкільної ділянки.</p>	<p><i>Знає</i> правила прибирання пришкільної території.</p> <p><i>Розуміє</i> значення охорони довкілля.</p> <p><i>Дотримується</i> правил безпечної роботи на пришкільній ділянці.</p>	<p>Виховання бережливого ставлення до живої природи, доброзичливості, навичок взаємодії, дисциплінованості, культурного спілкування.</p>
23	16	Варіативна частина (для хлопців)		
24	2	Екскурсії на виробництво(для хлопців)		

ОБСЛУГОВУЮЧА ПРАЦЯ

Програма з обслуговуючої праці 9 клас

(70 годин, 2 години на тиждень, з них для дівчат – 52 години, для хлопців – 18 годин)

№ п/п	К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги щодо рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвиткової роботи
1	1(1)	Вступне заняття		
2	1(1)	Повторення правил внутрішнього розпорядку і правил безпечної праці у кабінеті.	<i>Дотримується:</i> правил внутрішнього розпорядку і правил безпечної праці у кабінеті.	Розвиток уваги, дисциплінованості, навичок самоконтролю.
3	9(5)	Розділ 1. Раціональне ведення домашнього господарства		
4	1(1)	<p>Тема 1. Технологія приготування кулінарних страв. Складання меню.</p> <p>Поняття про меню. Визначення меню. Принцип складання меню. Розподіл добової норми їжі між сніданком, обідом, полуденком, вечерею. Обладнання кухні для приготування виробів із тіста. Організація робочого місця. Порядок роботи з духовкою електричної плити. Користування духовкою газової плити в домашніх умовах. Правила безпечної праці та санітарно-гігієнічні вимоги. Пожежна безпека. Посуд, інструмент і пристосування для приготування виробів із тіста.</p> <p>Практична робота. Складання меню сніданку, обіду, полуденку, вечері.</p>	<p><i>Складає:</i> меню.</p> <p><i>Користується:</i> духовкою електричної плити.</p> <p><i>Підбирає:</i> посуд для приготування страв і виробів із тіста.</p> <p><i>Дотримується:</i> правил безпечної праці та санітарно-гігієнічних вимог, організації робочого місця, протипожежної безпеки.</p>	<p>Розвиток мовлення на основі збагачення словника назвами трудових дій та об'єктів.</p> <p>Розвиток мислення, пам'яті, планувальних дій.</p> <p>Розвиток оперативної пам'яті, орієнтування у найближчому оточенні, координованості рухів.</p> <p>Розвиток цілеспрямованої уваги, безпечних прийомів роботи з нагрівальними приладами.</p>

5	4(2)	<p>Тема 2. Технологія приготування кулінарних страв із борошна.</p> <p>Значення борошняних страв та їх вибір для харчування людини. Борошно - основний продукт для приготування тіста. Гатунки борошна. Харчова цінність і якість борошна, умови його зберігання. Види тіста. Продукти, що входять до складу різних видів тіста. Способи розпушування тіста та види розпушувачів. Технологія приготування страв із різних видів тіста (прісне, пісочне, бісквітне): замішування, формування, випікання. Види і причини дефектів виробів.</p> <p>Практична робота. Приготування страв із борошна. Визначення доброякісності борошна за зовнішнім виглядом, запахом, смаком. Робота з духовкою. Приготування страв і виробів із різних видів тіста: прісного (вареники, галушки, млинці), пісочного (печиво, тістечка), бісквітного (торти, тістечка, рулети) - на вибір.</p>	<p><i>Характеризує:</i> значення борошняних страв для харчування людини.</p> <p><i>Називає:</i> гатунки борошна.</p> <p><i>Визначає:</i> харчову цінність і доброякісність борошна за зовнішнім виглядом, запахом, смаком.</p> <p><i>Виконує:</i> прийоми замішування, формування, випікання, оздоблення виробів із тіста.</p> <p><i>Готує:</i> вироби з різних видів тіста, начинки, креми.</p> <p><i>Дотримується:</i> правил безпечної праці та санітарно-гігієнічних вимог під час приготування страв.</p>	<p>Розширення уявлень про харчування та харчові продукти. Конкретизація уявлень про страву з борошна, умови зберігання, харчову цінність. Опанування способами порівняння об'єктів за властивостями, ознаками, якість.</p> <p>Розвиток аналізуючого обстеження за допомогою зору, нюху, смаку, дотику.</p> <p>Формування прийомів приготування нескладних кулінарних виробів з борошна.</p> <p>Удосконалення безпечних прийомів роботи з нагрівальними пристроями.</p>
6	2(1)	<p>Тема 3. Оздоблення тортів та тістечок кремами.</p> <p>Основні види кремів. Оздоблення тортів та тістечок кремами.</p> <p>Практична робота. Оздоблення тортів та тістечок кремами.</p>	<p><i>Користується:</i> пристроями для оздоблення виробів кремами.</p> <p><i>Виконує:</i> прийоми оздоблення виробів із тіста.</p> <p><i>Дотримується:</i> правил безпечної праці та санітарно-гігієнічних вимог, організації робочого місця.</p>	<p>Удосконалення рухової сфери шляхом відпрацювання точності, злагоженості, координованості рухів.</p>

7	2(1)	<p>Тема 4. Оформлення інтер'єру житла. Вимоги до інтер'єру житла: ергономічні, естетичні, економічні, екологічні. Функціональні зони житла: для приготування їжі, для сну, для відпочинку, для праці, для гігієни. Обладнання інтер'єру. Українські національні традиції в інтер'єрі сучасного житла. Кімнатні рослини в інтер'єрі.</p> <p>Практична робота. Складання ескізу оформлення житла.</p> <p><i>Тематичне оцінювання.</i></p>	<p><i>Характеризує:</i> вимоги до інтер'єру житла. <i>Визначає:</i> функціональні зони житла. <i>Застосовує:</i> принципи художнього конструювання в оформленні інтер'єру житла. <i>Виготовляє:</i> ескіз приміщень житла.</p>	<p>Конкретизація уявлень про інтер'єр та функціональні зони житла, використання українських національних традицій та сучасних технологій обладнання інтер'єру. Розвиток мовлення, збагачення словникового запасу. Розвиток цілеспрямованої уваги, довготривалої пам'яті.</p>
8	10(4)	Розділ 2. Технологія виготовлення вишитих виробів		
9	8(2)	<p>Тема 1. Вільна гладь. Використання вільної гладі для оздоблення різних виробів.</p> <p>Вільна гладь. Основні види вільної гладі (декоративна, художня, біла).</p>	<p><i>Розпізнає:</i> основні види вільної гладі. <i>Вишиває:</i> різними видами вільної гладі. <i>Застосовує:</i> види гладі для оздоблення виробів. <i>Виконує:</i> перенесення малюнка на тканину</p>	<p>Конкретизація уявлень про типові техніки вишивання, матеріали та інструменти, їх використання у сучасних технологічних процесах у побуті й на виробництві.</p>

		<p>Кольорова гамма різних видів гладі. Використання вільної гладі для оздоблення різних виробів. Матеріали і інструменти для вишивання вільною гладдю. Поняття про стилізацію малюнків. Перенесення малюнка на тканину способом прошивання. Технологія вишивання різними видами вільної гладі. Правила безпечної праці, організація робочого місця та санітарно-гігієнічні вимоги під час вишивання.</p> <p>Практична робота. Вправи на вишивання вільною гладдю. Розпізнавання різних видів вільної гладі на вишитих виробках. Вправи на вишивання різними видами вільної гладі. Розробка композиції вишивки. Вибір доцільного способу перенесення малюнка на тканину. Перенесення малюнка на тканину. Оздоблення виробу одним із видів вільної гладі (за вибором).</p>	<p>способом прошивання, стилізацію узорів.</p> <p><i>Розробляє:</i> композицію вишивки.</p> <p><i>Дотримується:</i> правил безпечної праці, організації робочого місця та санітарно-гігієнічних вимог під час вишивання.</p>	<p>Розвиток самоорганізації, навичок самоконтролю, стимулювання самостійної практичної діяльності.</p> <p>Розвиток мовлення на основі збагачення словника назвами трудових дій та об'єктів.</p> <p>Розвиток образних уявлень, естетичних смаків.</p> <p>Удосконалення дотикового сприймання, дрібної моторики, аналізуючого обстеження, координації рухів пальців обох рук.</p> <p>Удосконалення орієнтації у мікропросторі.</p> <p>Розвиток навичок зображувальної діяльності.</p> <p>Стимулювання самостійної практичної діяльності.</p>
10	2(2)	<p>Тема 2. Машинна вишивка, сучасне вишивальне виробництво.</p> <p>Короткі відомості про машинну вишивку, сучасне вишивальне виробництво. Професія вишивальника машинної вишивки.</p> <p>Практична робота. Вишивання виробу. Вишивання виробу, його остаточна обробка (серветка, деталі одягу, постільна білизна, носова хусточка).</p> <p><i>Тематичне оцінювання.</i></p>	<p><i>Характеризує:</i> машинну вишивку, професію вишивальника.</p> <p><i>Розпізнає:</i> машинну вишивку, техніки вишивання.</p> <p><i>Розробляє:</i> схеми для вишивання виробу.</p> <p><i>Виконує:</i> вишивання виробу.</p>	<p>Конкретизація уявлень про типові інструменти та ручні знаряддя праці, їх використання у сучасних технологічних процесах у побуті й на виробництві.</p> <p>Розвиток мовленнєвих навичок під час словесного опису своїх дій.</p> <p>Розвиток предметно-практичної діяльності.</p>
11	10(4)	Розділ 3. Виготовлення виробів технікою макраме		

12	4(2)	<p>Тема 1. Види вузлів.</p> <p>Вузол "Жозефіна" з одинарної і подвійної нитки. Використання різнокольорових ниток для виготовлення вузла "Жозефіна". Техніка плетіння вузла "Жозефіна". Китайській вузол, турецькій вузол. Техніка плетіння китайського і турецького вузлів.</p> <p>Практична робота. Плетіння браслета з використанням вузла "Жозефіна". Плетіння з китайських вузлів ланцюжка для підвішування взуттєвої ложечки.</p>	<p><i>Характеризує:</i> види вузлів.</p> <p><i>Розпізнає:</i> техніки плетіння вузлів "Жозефіна" - китайського і турецького.</p> <p><i>Читає:</i> схеми плетіння виробів.</p>	<p>Конкретизація уявлень дітей про технологічні процеси виготовлення виробів технікою макраме.</p> <p>Розвиток самоорганізації, навичок самоконтролю, стимулювання самостійної практичної діяльності.</p> <p>Удосконалення способів орієнтувальних дій, з'єднання деталей, планувальних дій.</p>
13	6(2)	<p>Тема 2. Технологія плетіння виробів.</p> <p>Технологія плетіння вузлів "Жозефіна", китайського і турецького. Візерунки та їх утворення.</p> <p>Практична робота. Виготовлення виробів технікою макраме.</p> <p><i>Тематичне оцінювання.</i></p>	<p><i>Виконує:</i> плетіння вузлів "Жозефіна" китайського, турецького.</p> <p><i>Дотримується:</i> правил безпечної праці та санітарно-гігієнічних вимог під час плетіння.</p>	<p>Розвиток дрібної моторики: обсягу і точності рухів, координованості рухів рук, пальців обох рук.</p> <p>Розвиток предметно-практичної діяльності.</p>
14	4(4)	Розділ 4. Охорона довкілля		

15	4(4)	<p>Тема 1. Охорона навколишнього середовища.</p> <p>Поняття про зв'язок виробничої діяльності людини з навколишнім природним середовищем. Екологічна ситуація в Україні та в світі в цілому у зв'язку зі стрімким науково-технічним прогресом. Характеристика можливих джерел забруднення навколишнього середовища. Засоби запобігання забруднення великих водойм, повітря, знищення рослинного і тваринного світу в природі.</p> <p>Практична робота. Естетичне оформлення зеленої зони території.</p>	<p><i>Характеризує:</i> екологічну ситуацію в Україні та в світі.</p> <p><i>Називає:</i> можливі джерела забруднення навколишнього середовища.</p> <p><i>Порівнює:</i> засоби запобігання забруднення, визначає їх ефективність.</p> <p><i>Застосовує:</i> естетичне оформлення зеленої зони території.</p>	<p>Розширення уявлень про екологію навколишнього природного середовища та джерела впливу на неї виробничої діяльності людини.</p> <p>Розширення знань про засоби запобігання забруднення природного середовища.</p> <p>Виховання бережливого ставлення до живої природи.</p>
16	16	Варіативна частина (для дівчат)		
17	2	Екскурсії на виробництво(для дівчат)		

Програма з обслуговуючої праці 10 клас

(70 годин, 2 години на тиждень, з них для дівчат – 52 години, для хлопців – 18 годин)

№ п/п	К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги щодо рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвиткової роботи
1	1(1)	Вступне заняття		
2	1(1)	Повторення правил внутрішнього розпорядку і правил безпечної праці у кабінеті.	<i>Дотримується:</i> правил внутрішнього розпорядку і правил безпечної праці у кабінеті.	Розвиток уваги, дисциплінованості, навичок самоконтролю.
3	7(3)	Розділ 1. Раціональне ведення домашнього господарства		
4	1(1)	<p>Тема 1. Основи консервування продуктів.</p> <p>Підготовчі роботи до консервування. Загальні відомості про санітарно-гігієнічні вимоги, особисту гігієну, виробничу санітарію. Значення раціонального харчування для здоров'я людини. Продукти харчування рослинного походження та їх харчова цінність. Поняття про сировину, напівфабрикати і готову продукцію. Класифікація рослинної сировини. Правила підготовки посуду для консервування. Миючі засоби.</p> <p>Практична робота. Підготовка посуду для консервування продуктів.</p>	<p><i>Характеризує:</i> значення раціонального харчування для здоров'я людини.</p> <p><i>Називає:</i> продукти харчування рослинного походження, їх харчову цінність.</p> <p><i>Підготовлює:</i> посуд для консервування продуктів.</p> <p><i>Дотримується:</i> санітарно-гігієнічних вимог, особистої гігієни.</p>	<p>Конкретизація уявлень про способи тривалого зберігання харчових продуктів.</p> <p>Розширення знань про харчову цінність продуктів рослинного походження.</p> <p>Застосування способів підготовки посуду для консервування продуктів.</p> <p>Дотримання безпечних прийомів роботи.</p>

5	6(2)	<p>Тема 2. Методи консервування овочів.</p> <p>Консервування - спосіб тривалого зберігання харчових продуктів. Причини псування харчових продуктів. Квашення і соління - спосіб тривалого зберігання продуктів. Технологія приготування засолених і квашених овочів. Вимоги до якості засолених та квашених овочів. Санітарно-гігієнічні вимоги і правила безпечної роботи з гарячими рідинами і нагрівальними приладами.</p> <p>Практична робота. Підготовка посуду для маринування, квашення і соління овочів. Підготовка і закладка овочів. Підготовка і заливка розсолу.</p>	<p><i>Характеризує:</i> консервування як спосіб тривалого зберігання харчових продуктів, причини псування харчових продуктів.</p> <p><i>Виконує:</i> технологію приготування засолки, квашення та маринування овочів.</p> <p><i>Визначає:</i> вимоги до якості консервування овочів.</p> <p><i>Дотримується:</i> санітарно-гігієнічних вимог і правил безпечної роботи з гарячими рідинами і нагрівальними приладами.</p>	<p>Удосконалення орієнтування в найближчому оточенні.</p> <p>Застосування вивчених способів дій, планувальних та орієнтувальних дій.</p> <p>Застосування прийомів безпечної праці з гарячими рідинами і нагрівальними приладами.</p> <p>Розвиток мовленнєвих навичок під час словесного опису своїх дій.</p> <p>Розвиток предметно-практичної діяльності.</p>
6	8(4)	Розділ 2. Вишивка як вид декоративно-ужиткового мистецтва. Вишивка "рішельє"		
7	2(2)	<p>Тема 1. Історія виникнення вишивки «рішельє».</p> <p>Історія виникнення вишивки «рішельє». Короткі відомості про глухі і прозорі види технік вишивання. Вибір та розміщення вишивки. Перенесення малюнка на тканину. Техніка вишивання ручних швів: "уперед голку", "петельний", "стебловий".</p> <p>Практична робота. Вправи на виконання швів.</p>	<p><i>Характеризує:</i> вишивку як вид декоративно-ужиткового мистецтва.</p> <p><i>Визначає:</i> технологію виконання ручних швів.</p> <p><i>Називає:</i> ручні шви, шви техніки "рішельє".</p> <p><i>Вибирає і розміщує:</i> малюнок на тканині.</p>	<p>Удосконалення навичок обстежувальної діяльності та мовлення на основі словесних описів, відповідей на запитання.</p> <p>Виховання зацікавленого ставлення до самостійного виконання робіт.</p>

8	6(2)	<p>Тема 2. Технологія вишивання серветки технікою "рішельє".</p> <p>Технологія виконання ручних швів: "уперед голку", "петельний", "стебловий". Настил, брида, павутинка, павучок. Техніка їх виконання. З'єднання візерунка за допомогою брид, павутинок, павучків.</p> <p>Практична робота. Вишивання серветки технікою "рішел'є".</p> <p><i>Тематичне оцінювання.</i></p>	<p><i>Виконує:</i> ручні шви, настил, бриди, павутинки, павучки.</p> <p><i>З'єднує:</i> візерунки за допомогою вивчених швів.</p> <p><i>Організовує:</i> робоче місце.</p> <p><i>Дотримується:</i> правил безпечної праці та санітарно-гігієнічних вимог під час вишивання.</p>	<p>Розвиток дрібної моторики: обсягу і точності рухів, координованості рухів рук, пальців обох рук.</p> <p>Розвиток предметно-практичної діяльності.</p> <p>Удосконалення способів орієнтувальних дій, з'єднання деталей, планувальних дій.</p>
9	8(4)	Розділ 3. Виготовлення штучних квітів		
10	2(2)	<p>Тема 1. Штучні квіти - вид декоративно ужиткового мистецтва.</p> <p>Короткі історичні відомості про розвиток мистецтва штучних квітів. Досягнення майстрів Японії та Франції. Інструменти і приладдя для виготовлення штучних квітів. Основні та допоміжні матеріали для виготовлення штучних квітів. Барвники, технологія фарбування деталей квітки. Викрійки та виготовлення квітів, їх розмітка. Правила розкладання деталей квітів на тканині та розкроювання. Основні етапи виготовлення штучних квітів. Виготовлення польових квітів.</p>	<p><i>Характеризує:</i> історичні відомості про розвиток мистецтва штучних квітів, досягнення майстрів Японії та Франції.</p> <p><i>Називає:</i> інструменти і приладдя для виготовлення штучних квітів, основні та допоміжні матеріали для виготовлення штучних квітів.</p> <p><i>Розпізнає:</i> барвники й особливості їхнього використання.</p> <p><i>Застосовує:</i> барвники для фарбування деталей квітки.</p>	<p>Розвиток мовлення на основі збагачення словника назвами трудових дій та об'єктів.</p> <p>Розвиток умінь визначати послідовність виконання практичного завдання за власним задумом.</p> <p>Удосконалення дрібної моторики, аналізуючого обстеження, дотикового сприймання.</p> <p>Виховання акуратності та наполегливості, здатності до вольового зусилля.</p>

11	6(2)	<p>Тема 2. Букет. Характеристика і форма букета.</p> <p>Букет. Характеристика і форма букета. Правила безпечної праці, організація робочого місця та санітарно-гігієнічні вимоги під час розкрюювання і виготовлення квітів.</p> <p>Практична робота. Обмотування дроту, виготовлення стебел і тичинок. Фарбування манної крупи.</p> <p>Практична робота. Розкрюювання деталей польових квітів, виготовлення для них серцевини, підфарбовування пелюсток. Виготовлення польових квітів. Складання букета з польових квітів.</p> <p><i>Тематичне оцінювання.</i></p>	<p><i>Характеризує:</i> основні етапи виготовлення штучних квітів, форми букету.</p> <p><i>Виконує:</i> обмотування дроту, виготовлення стебел і тичинок.</p> <p><i>Виготовляє:</i> квіти (ромашки, волошки, маки).</p> <p><i>Складає:</i> букет з польових квітів.</p> <p><i>Дотримується:</i> правил безпечної праці та санітарно-гігієнічних вимог під час виготовлення квітів.</p>	<p>Розвиток мовлення на основі збагачення словника назвами трудових дій та об'єктів.</p> <p>Виховання естетичного сприймання.</p> <p>Розвиток предметно-практичної діяльності.</p> <p>Розвиток умінь визначати послідовність виконання практичного завдання за власним задумом.</p> <p>Удосконалення дрібної моторики, координації рухів руки та пальців рук.</p>
12	8(4)	Розділ 4. Вузликівне плетіння технікою макраме		
13	2(2)	<p>Тема 1. Поєднання макраме з іншими видами декоративно ужиткового мистецтва.</p> <p>Можливості макраме. Історія походження. Основні прийоми техніки макраме. Основні елементи плетіння. Допоміжні та орнаментальні вузли. Поєднання макраме з іншими видами декоративно ужиткового мистецтва.</p>	<p><i>Характеризує:</i> можливості макраме, історію походження макраме.</p> <p><i>Називає:</i> основні елементи плетіння.</p> <p><i>Розпізнає:</i> допоміжні та орнаментальні вузли.</p> <p><i>Поєднує:</i> макраме з іншими видами декоративно-ужиткового мистецтва.</p>	<p>Конкретизація уявлень про типові техніки плетіння, матеріали, їх використання.</p> <p>Розвиток мовлення, збагачення активного словника.</p> <p>Розвиток творчого мислення, образних уявлень, естетичних смаків.</p>

14	6(2)	<p>Тема 2. Елементи одягу з оздобленням макраме.</p> <p>Елементи одягу з оздобленням макраме: ескіз, добір матеріалу і кольору, розробка узору мережива, орнаменту. Прикраси. Плетені кулони. Квіти - стилізовані об'ємні; листки - плоский, плетений, зшивний, фігурний. Метелики. Правила безпечної праці, організація і робочого місця та санітарно-гігієнічні вимоги під час плетіння.</p> <p>Практична робота. Плетіння кулона з кільцями. Плетіння кулона з квітами. Плетіння брошки-квітки. Плетіння брошки-метелик.</p> <p><i>Тематичне оцінювання.</i></p>	<p><i>Добирає:</i> матеріали та колір для плетіння.</p> <p><i>Виконує:</i> обмотування дроту, виготовлення стебел і тичинок.</p> <p><i>Розробляє:</i> узор мережива, орнаменту.</p> <p><i>Виготовляє:</i> різні види кулонів, брошки.</p> <p><i>Організовує:</i> робоче місце.</p> <p><i>Дотримується:</i> правил безпечної праці та санітарно-гігієнічних вимог під час плетіння.</p>	<p>Розвиток мовлення на основі збагачення словника назвами трудових дій та об'єктів.</p> <p>Розвиток образних уявлень, естетичних смаків.</p> <p>Розвиток мовленнєвих навичок під час словесного опису своїх дій.</p> <p>Розвиток самоорганізації, навичок самоконтролю, предметно-практичної діяльності.</p> <p>Удосконалення способів орієнтувальних дій, з'єднання деталей, планувальних дій.</p>
15	2(2)	Розділ 5. Озеленення приміщень		
16	2(2)	<p>Тема 5.1 Кімнатні рослини. Озеленення приміщень.</p> <p>Види кімнатних рослин. Характеристика і основні біологічні особливості кімнатних рослин. Умови утримання кімнатних рослин. Пересаджування рослин. Розмноження рослин. Догляд за кімнатними рослинами.</p> <p>Практична робота. Озеленення приміщення.</p>	<p><i>Характеризує:</i> основні біологічні особливості кімнатних рослин.</p> <p><i>Називає:</i> умови утримання кімнатних рослин.</p> <p><i>Виконує:</i> пересадження та розмноження рослин, доглядає за кімнатними рослинами.</p>	<p>Розширення уявлень про характеристики кімнатних рослин, їх вплив на здоров'я людини.</p> <p>Виховання бережливого ставлення до живої природи, естетичного сприймання, навичок взаємодії, культурного спілкування.</p>
17	16	Варіативна частина (для дівчат)		
18	2	Екскурсії на виробництво(для дівчат)		